

References

1. Ghvozydk, N. B. (2017). Art therapy in library practice: From the experience of the regional library for children "Young Reader". Zaporizhzhja [in Ukrainian].
2. Berezhna, K. S. (2018). Public libraries of Ukraine: vectors of modernization in the information society. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: KhDAK [in Ukrainian].
3. Kolpakchy, O. S. (2018). Art therapy: a course of lectures. Kyiv: Centr uchbovoji literatury [in Ukrainian].
4. Kuzmenko, O., Zagumenna, V. (2020). Library as sociocultural public space in conditions of transformation. Library Science. Record Studies. Informology, 4, 24–31 [in Ukrainian].
5. Voljan, N. P., Zenj, O. M. (Eds.). (2019). Library experience map: an overview of innovative library experiences and the introduction of library services. Rivne [in Ukrainian].
6. Kozachenko, O. O. (Eds.) (2019). Methodist's note: Informdigest. Kherson [in Ukrainian].
7. United Workshop Library of the United Territorial Community: Innovative Ideas for Development. (2022). Retrieved from: <https://voladm.gov.ua/article/onlayn-seminar-biblioteka-obyednanoyi-teritorialnoyi-gromadi-innovaciyni-ideyi-dlya-rozvitku/> [in Ukrainian].
8. Results of the fair of creative ideas. (2022). Retrieved from: <http://ounb.km.ua/biblio/iniciativi.php>
9. Socio-cultural activities of libraries. (2022). Retrieved from: <https://ube.nlu.org.ua> [in Ukrainian].
10. Modern library: traditional and innovative services for the community. (2019). Retrieved from: <https://mezhova.otg.dp.gov.ua/ua/novini-ta-podiyi/novini/suchasna-biblioteka-tradicijni-ta-innovacijni-poslugi-dlya-gromadi> [in Ukrainian].
11. Works of culture: library innovative services. (2022). Retrieved from: <https://library.chytomo.com/> [in Ukrainian].
12. Bojarynova, O., Bruj, O., Lughova, L., Soshynsjka, Ja., Shevchenko, I. (2020). The four spaces of the library: a model of activity: a practical guide. Kyjiv: VGHo Ukrajsnjka bibliotekna asociacija [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.04.2022

Отримано після доопрацювання 11.05.2022

Прийнято до друку 18.05.2022

УДК 655 4:658.8:005 52-047.44

DOI 10.32461/2409-9805.2.2022.263828

Цитування:

Черняк І. В. Трансформація мережі публічних бібліотек під впливом децентралізації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 31–38.

Cherniak I. (2022). Transformation of the network of public libraries under the influence of decentralization. *Library Science. Record Studies. Informology*, 2, 31–38 [in Ukrainian].

Черняк Ірина Володимирівна,

кандидат наук із соціальних комунікацій,
провідний науковий співробітник
Національного історико-етнографічного
заповідника «Переяслав»
<https://orcid.org/0000-0003-3890-6070>
bakumenko13@i.ua

ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕРЕЖІ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ПІД ВПЛИВОМ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Мета роботи – дослідити зміни, що відбулися в мережі публічних бібліотек у результаті реформи місцевого самоврядування та децентралізації місцевих громад. **Методологія дослідження** базується на застосуванні сукупності спеціальних методів дослідження (статистичний, порівняльний, ретроспективний) і загальнонаукових (аналізу, синтезу, узагальнення та аналітико-синтетичного опрацювання інформації). **Наукова новизна** роботи полягає в розширенні уявлень щодо перетворень у мережі публічних бібліотек України під впливом адміністративного реформування. **Висновки.** Констатовано, що стратегічно важливим напрямом державної регіональної політики України є реформування бібліотечної системи. Адже саме бібліотеки є одним з елементів якісного розвитку людського капіталу. Визначено, що функціонування сучасної публічної бібліотеки як відкритого інституту залежить

від кількох чинників: внутрішніх факторів організації діяльності (приміщення, фонд, технічне оснащення, персонал тощо) та зовнішнього середовища. Виявлено, що інформаційні ресурси є важливим потенціалом та складником стратегії покращення багатьох сфер життя людини, а утримування на балансі громади сучасної конкурентоспроможної бібліотеки покращує духовний, інтелектуальний і матеріальний розвиток громадянського суспільства. Доведено, що реформа, вплинувши на внутрішню структуру бібліотек, організацію надання бібліотечно-інформаційних послуг в умовах ОТГ, одночасно надає всі можливості для створення книгозбірень під нагальні потреби громади, адже саме розвиток обслуговуючої інфраструктури впливає на загальнокультурний та освітній рівень населення.

Ключові слова: громада, децентралізація, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого, об'єднана територіальна громада, послуги, публічна бібліотека, реформування.

Cherniak Iryna,

Candidate of Sciences and Social Communications,

Leading Research Associate,

Pereyaslav National Historical and Ethnographic Reserve

TRANSFORMATION OF THE NETWORK OF PUBLIC LIBRARIES UNDER THE INFLUENCE OF DECENTRALIZATION

The purpose of the article is to investigate the changes that have taken place in the network of public libraries as a result of the reform of local self-government and decentralization of local communities. The methodology was based on the use of a set of special research methods (statistical, comparative, retrospective) and general scientific (analysis, synthesis, generalization and analytical-synthetic processing of information). The scientific novelty of the work lies in the expansion of ideas about the transformations in the network of public libraries of Ukraine under the influence of administrative reform. Conclusions. He stated that the strategically important direction of the state regional policy of Ukraine is the reform of the library system. After all, libraries are one of the elements of quality development of human capital. It is determined that the functioning of a modern public library as an open institution depends on several factors - internal factors of organization (premises, fund, technical equipment, staff, etc.) and the external environment. It was found that information resources are an important potential and component of the strategy to improve many areas of human life, which is why keeping the community on the balance of a modern competitive library, thereby improving the spiritual, intellectual and material development of civil society. It is proved that the reform, influencing the internal structure of libraries, the organization of library and information services in OTG, at the same time provides all opportunities for creating collections for the urgent needs of the community, because the development of service infrastructure affects the cultural and educational level.

Keywords: community, decentralization, Yaroslav the Wise National Library of Ukraine, united territorial community, services, public library, reform.

Актуальність теми дослідження. Стратегічно важливим напрямом державної регіональної політики України є реформування бібліотечної системи, адже доведено, що вкладання коштів у розвиток бібліотек у перспективі має кількаразову віддачу та вирішує питання зайнятості через створення нових робочих місць, безпосередньо впливаючи на зростання валового продукту, а отже, збільшення середньої заробітної плати.

В умовах політичної, економічної, соціальної і психологічної кризи в суспільстві особливу роль відіграють публічні бібліотеки. Фактично вони залишаються доступним та безкоштовним джерелом достовірної інформації, об'єднавчим суспільним стрижнем, місцем формування доступних знань підприємцями для започаткування власної справи, де вимушені переселенці можуть отримати необхідну юридичну інформацію,

проконсультуватися тощо. Отже, бібліотеки є одним з елементів якісного розвитку людського капіталу. Саме це спонукає публічні бібліотеки закріпити своє місце в інформаційній інфраструктурі громади [13].

Сучасна бібліотека як соціальна інституція забезпечує спадковість ідей, збереження культурного національного надбання, захист історичного досвіду, який зафіксовано у документній формі. В умовах інтеграції України до європейського та світового інформаційного простору бібліотечні ресурси й послуги набувають стратегічного значення, оскільки безпосередньо впливають на розвиток людського капіталу, економічного та соціального розвитку, інформаційної безпеки держави загалом.

Тому питання перетворень, які відбулися в мережі публічних бібліотек під впливом децентралізації, їхньої взаємодії, координації, кооперації

та інтеграції в єдину регіональну й міжрегіональну систему, є надзвичайно актуальними в науково-теоретичному і практичному аспектах.

Аналіз досліджень і публікацій. Нині децентралізація в Україні визначена як національний пріоритет. Серед реформ, які задекларувало керівництво держави останніми роками, на думку фахівців, найуспішнішою є реформа адміністративно-територіального устрою та система місцевого самоврядування. У межах цієї реформи об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ) отримали нові повноваження та змогу розпоряджатися фінансовими ресурсами, самостійно вирішуючи свої проблеми.

Окремі аспекти проблем децентралізації нині досліджують фахівці різних галузей господарювання, зокрема економічного, інфраструктурного, соціального, правового й іншого розвитку. Цікавими є дослідження науковців щодо впливу децентралізації на зміни способу мислення та людської поведінки [3]; нормативно-правові аспекти, якими регулюється процес об'єднання ОТГ, механізми їхнього управління [7]; вплив децентралізації на розвиток сільських громад, формування сільських територій, використання фінансових ресурсів незалежно від центрального бюджету, чітке розмежування влади й повноважень [18]; бюджетна децентралізація як складник реформи децентралізації влади, ефективність реалізації повноважень та управління бюджетними коштами громад [2]; здобутки реформування адміністративно-територіального устрою в контексті інтеграції України до Європейського Союзу [21].

Питання розбудови мережі публічних бібліотек, стратегій побудови бібліотечної інфраструктури в умовах децентралізації, реформування української бібліотечної системи в контексті реформи адміністративно-територіального устрою та системи місцевого самоврядування висвітлено в публікаціях Т. Вилегжаниної, М. Зніщенка, Л. Любаренко, Н. Острікової, Н. Розколупи, Н. Синиці, І. Черняк та ін.

Так, у дослідженні Н. Розколупи й Л. Любаренко простежено динаміку змін, що відбулися в публічних бібліотеках після їх передачі до ОТГ у результаті реформи децентралізації [16; 17]. Вплив зовнішнього середовища в умовах децентралізації влади в Україні, створення ОТГ та реформування мережі публічних бібліотек розкрито в напрацюваннях Н. Синиці [19; 20].

Нормативно-правове забезпечення інформаційно-комунікаційної взаємодії на регіональному й міжрегіональному рівнях представлено в дослідженні І. Черняк [23]. У ньому обґрунтовано, що в умовах формування інформаційного суспільства та становлення суспільства знань функції бібліотек, їхнє місце в системі наукової, освітньої та культурної інфраструктури суспільства зазнали

кардинальних змін, які й знайшли своє відображення в системі нормативно-правових актів міжнародного та національного рівнів. Питання діяльності бібліотек, зокрема спеціалізованих бібліотек для дітей, в умовах новостворених ОТГ вивчено М. Зніщенко [8].

Мета статті – дослідити зміни, які відбулися в мережі публічних бібліотек у результаті реформи місцевого самоврядування та децентралізації місцевих громад.

Виклад основного матеріалу. Реформа децентралізації, котра розпочалася в Україні 2015 року з ухваленням Верховною Радою Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [12], кардинально вплинула на розвиток громад. Завдяки цим рішенням саме громади отримали можливість самостійно приймати рішення та їх реалізовувати на благо людям. Децентралізація як складова державної політики регіонального розвитку стала однією з визначальних у порядку денному реформ в Україні останніх років. Вона створила підґрунтя кардинальних інституційних перетворень, підвищення якості життя в громадах та визначатиме подальше просування секторальних реформ у післявоєнному відновленні країни. Завдяки створеній системі розподілу владних повноважень між центральними та місцевими органами влади фактично сформовано нову систему взаємовідносин між різними гілками влади [6, 3].

Як показує світовий досвід та події в країні від 24 лютого 2022 року, коли російська федерація розпочала повномасштабну війну в Україні, рівень розвитку економіки регіону й громади кардинально вплинули на згуртованість країни загалом в опорі агресору. Посилення спроможності територіальних громад у подальшому дієвим чинном впливатиме на суттєві характеристики якості життя людей як основи сталого розвитку громад на засадах інклюзивності. Як зазначають фахівці, цінність реформи децентралізації проявляється також на соціально-економічному благополуччі громад, попри запроваджений воєнний стан в країні, тимчасову окупацію значної території країни та порушення господарського простору, вимивання ресурсів та загальне розбалансування ресурсної бази, макроекономічну нестабільність й інші наслідки повномасштабної війни [6]. Завдяки реформі сформовано міжрегіональні зв'язки нової якості, що по-новому визначили координацію та підпорядкованість суб'єктів адміністративного устрою.

Функціонування бібліотеки як відкритого інституту залежить від кількох чинників: внутрішніх факторів організації діяльності (приміщення, фонд, технічне оснащення, персонал тощо) і зовнішнього середовища. Умов впливу зовнішнього

середовища на книгозбірню декілька. За Ф. Котлером зовнішнє середовище будь-якої організації, установи або підприємства складається з шести факторів: демографічний, економічний, природний, науково-технічний, політичний, культурний [9, 114]. Отже, зовнішні чинники впливу – це саме ті умови, котрі установа або організація не може змінити, але постійно враховує у своїй діяльності. Вплив зовнішнього середовища значно зріс у сучасних умовах децентралізації влади в Україні та створення ОТГ.

Зазначимо, що процес створення об'єднаних територіальних громад відбувався поступово. Перші ОТГ з'явилися в Україні 2015 року: упродовж року було створено 159 об'єднаних громад, 2016-го – 207, на кінець 2017 року – ще 299 ОТГ. Усього за 2015–2017 роки створено 665 громад, які отримали нові повноваження та ресурси, а, отже, і можливості для підвищення рівня якості життя та надання послуг. У середині 2018 року загальна кількість ОТГ сягнула 753, на кінець 2019 року – 1002 ОТГ, з яких 23 очікувало на призначення перших виборів [15]. Загальна кількість ОТГ в Україні на середину 2020 року становила 1070, у які добровільно об'єдналися 4882 громади місцевих рад. У межах децентралізації Верховна Рада України в липні 2020 року скоротила кількість районів із 490 до 136 [6].

Загальна кількість осіб, які проживали на території всіх ОТГ країни в середині 2018 року, становила 6,5 млн або 18,5 від загальної чисельності населення; станом на листопад 2019 рік у різних ОТГ по всій країні проживало 11,2 млн осіб, а це майже третина населення. 2021 року уже 70 % українців проживали на території 1469 об'єднаних територіальних громад, які були сформовані в результаті об'єднання сіл, селищ та міст [15].

З огляду на це, актуальним питанням є перспективи подальшого функціонування публічних бібліотек, адже відбувся процес передачі їх до комунальної власності об'єднаних територіальних громад із втратою їхнього першочергового статусу та функцій. Отже, зовнішнє середовище в умовах децентралізації має значний вплив і на реформування бібліотечної справи загалом та трансформацію мережі публічних бібліотек зокрема.

Як наголошують Н. Розколупа й Л. Любаренко, такі дії органів місцевого самоврядування негативно вплинули на діяльність районних публічних книгозбірень, адже саме вони здійснюють обробку та каталогізування фондів, координують роботу районної бібліотечної мережі, надаючи їм методичну допомогу, збираючи й узагальнюючи статистичні показники, організовують підвищення кваліфікації бібліотечних працівників району [17, 7]. Автори зазначають, що саме в районних бібліотеках

зосереджено найдосвідченіші кадри й збереження їхнього потенціалу в подальшому дасть змогу ефективно організувати бібліотечне обслуговування в ОТГ, адже високий інтелектуальний рівень життя жителів у майбутньому забезпечить конкурентоспроможність усієї громади, а отже, і країни загалом.

Провідним завданням реформи є сталий розвиток, орієнтований на людину, задоволення її нагальних потреб задля покращення якості життя, забезпечення комфортного проживання. Рішення про утримання мережі бібліотек спроможної ОТГ приймає сама громада, адже саме вона їх і фінансує з власного бюджету. Бібліотека стає частиною громади як центр задоволення інформаційних та культурних потреб, інформаційний посередник між владою і громадою, осередок популяризації читання, місце дозвілля мешканців тощо. Тому зростає і громадська відповідальність за їхню організацію та функціонування на благо громади. Інформаційні ресурси є важливим потенціалом та складником стратегії покращення багатьох сфер життя людини, саме тому утримання на балансі громади сучасної конкурентоспроможної бібліотеки покращує духовний, інтелектуальний і матеріальний розвиток громадянського суспільства [19].

Децентралізація створила нові виклики та призвела до ризиків в усталеній мережі публічних бібліотек. Реформа, вплинувши на внутрішню структуру бібліотек, організацію надання бібліотечно-інформаційних послуг в умовах ОТГ, одночасно надає всі можливості для створення книгозбірень під нагальні потреби громади, адже саме розвиток обслуговуючої інфраструктури впливає на загальнокультурний та освітній рівень громади.

Рішення про організацію бібліотечної мережі, її модель функціонування (централізована бібліотечна система, центральна бібліотека, окремі бібліотеки) приймають самостійно місцеві органи самоврядування з урахуванням потреб громади та відповідних законодавчих актів і державних соціальних нормативів.

2017 року Міністерство культури України розробило проєкт «Мінімальний культурний коштик», дію якого було спрямовано на встановлення і формування мінімальних культурних стандартів для забезпечення соціальних гарантій на рівний доступ до якісного культурного продукту для всіх громадян країни, незалежно від місця проживання. Отже, державні нормативи в галузі культури визначають базовий пакет культурних послуг, які мають надавати безкоштовно або за мінімальну плату. Цей пакет розроблено як щодо окремої людини, так і громади загалом та є результатом нормування видів і обсягів культурних послуг, які мають надавати в умовах обмежених

ресурсів. Культурний норматив зобов'язує державні органи надавати або фінансувати послуги, тим самим забезпечуючи право українців на отримання доступних культурних послуг [22].

У грудні 2021 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про культуру» щодо загальних засад надання населенню культурних послуг» [11], у якому визначено терміни «базовий набір культурних послуг», «державна політика у сфері культури», «заклад освіти сфери культури», «культурна послуга» й уточнено основні засади державної політики у сфері культури. Новими статтями Закону запроваджено моніторинг та оцінювання реалізації державної політики у сфері культури та визначено мінімальні стандарти забезпечення громадян культурними послугами. Також з метою створення сприятливих умов для забезпечення громад культурними послугами, раціонального й ефективного використання наявних ресурсів і матеріально-технічної бази закладів культури базової мережі, їх модернізації (за рішенням місцевих ОТГ) може бути створено центр культурних послуг – багатофункціональний заклад культури, що має зручне розташування для всіх жителів громади або суміжних ОТГ, забезпечений висококваліфікованими кадрами, має сучасне матеріально-технічне обладнання та спроможний забезпечувати комплексне надання культурних послуг, здійснювати консультативну й інформаційну підтримку тощо.

Отже, об'єднаним територіальним громадам надано право на законодавчому рівні самостійно обирати різні моделі функціонування бібліотек у громадах. Організувати роботу на місцях з надання якісних бібліотечно-інформаційних послуг в ОТГ покликані Рекомендації щодо організації надання бібліотечних послуг в умовах об'єднаних територіальних громад, які розробили фахівці Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого (далі НБУ ім. Ярослава Мудрого) [14]. Також у лютому 2017 року бібліотека започаткувала блог «Публічна бібліотека територіальної громади» (https://oth.nlu.org.ua/?page_id=60) для створення можливостей взаємозбагачення бібліотек ОТГ через обмін найкращими практиками, отримання методичної допомоги в розв'язанні практичних питань, що сприятиме в кінцевому результаті якісним змінам у бібліотечній галузі України. Питання організації публічних бібліотек в умовах децентралізації, забезпечення права жителів громад на отримання якісних бібліотечних послуг, розширення обізнаності кожного громадянина щодо потенціалу й можливостей модерної бібліотеки, підвищення статусу бібліотекарів неодноразово порушували на конференціях, семінарах, круглих столах, які організували НБУ ім. Ярослава

Мудрого, Українська бібліотечна асоціація, обласні наукові бібліотеки.

2020 року на діяльність бібліотек України загалом та публічних бібліотек зокрема помітний вплив мали декілька факторів. Всесвітня пандемія COVID-19 та встановлені у зв'язку з цим на всій території держави карантинні обмеження призвели до припинення обслуговування користувачів у приміщеннях книгозбірень із поступовим налагодженням роботи в дистанційному форматі, що суттєво вплинуло на зміну філософії ставлення до обслуговування користувачів.

Відбувся завершальний етап загальнодержавної адміністративної реформи, який позначився затримкою в прийнятті необхідних нормативно-правових актів у питаннях регулювання правонаступництва майна, прав та обов'язків ліквідованих районів і розформованих територіальних громад тощо.

Всі ці фактори суттєво вплинули на діяльність публічних бібліотек України. У контексті реформи відбулися суттєві зміни в мережі: районні книгозбірні було передано на баланс ОТГ та вони набули статусу міських або селищних бібліотек. Отже, постало нагальне питання налагодження координації їхньої діяльності на рівні району, і саме цю функцію нині виконують обласні універсальні наукові бібліотеки.

Станом на 01.01.2020 нараховано 15 363 публічні бібліотеки, а вже на початок 2021 року зафіксовано 14 948 книгозбірень [4]. Отже, відбулося скорочення мережі на 415 бібліотек. Як зазначають фахівці НБУ ім. Ярослава Мудрого, 134 книгозбірні було офіційно ліквідовано або реорганізовано, стосовно 281 інформація не точна: частину було ліквідовано (співробітників звільнено, приміщення забрано), щодо інших офіційна інформація відсутня [1].

Станом на 01.01.2019 3709 книгозбірень входили до складу ОТГ, а це майже 24 % від загальної кількості публічних бібліотек. На 01.01.2021 уже 6503 бібліотек входили до об'єднаних територіальних громад (майже 44 %). У Волинській області 100 % публічних бібліотек нині перебувають у складі ОТГ. Найбільшу кількість книгозбірень передано на утримання ОТГ у Житомирській (91 %) і Черкаській (95%) областях. Найменше у Закарпатській (6 %), Кіровоградській (17 %), Львівській (20 %), Полтавській (27 %) областях [4].

Останніми роками наявна тенденція із закриття переважно сільських бібліотек. Тільки за 2020 рік їхня кількість зменшилася на 368 книгозбірень, з яких лише 39 реорганізовано в бібліотечні пункти, а чотири приєднано до інших бібліотек. Проведені розрахунки фахівців НБУ ім. Ярослава Мудрого свідчать, що в середньому в Україні одна

сільська бібліотека функціонує на 1000 мешканців, а міська – на понад 10 000 [1]. Із закриттям бібліотек відбулося скорочення бібліотечних пунктів – з 2015 по 2020 рік їх ліквідовано 756 (понад 25 %). 2020 року, порівняно з 2016-м, з 25 бібліобусів курсувало тільки 10. Процеси трансформації мережі публічних бібліотек в Україні та її скорочення тривають і донині, тому цей етап можемо вважати перехідним.

Наукова новизна роботи полягає в розширенні уявлень про перетворення в мережі публічних бібліотек України під впливом адміністративного реформування.

Висновки. Здійснене дослідження дає змогу констатувати, що стратегічно важливим напрямом державної регіональної політики України є реформування бібліотечної системи. Адже саме бібліотеки є одним з елементів якісного розвитку людського капіталу. Децентралізація як складник державної політики регіонального розвитку є однією з визначальних та найуспішніших у порядку денному реформ в Україні останніх років. Останніми роками створено підґрунтя для кардинальних інституційних перетворень, підвищення якості життя в громадах та визначено подальше просування секторальних реформ у післявоєнному відновленні країни. Визначено, що функціонування

сучасної публічної бібліотеки як відкритого інституту залежить від кількох чинників – внутрішніх факторів організації діяльності (приміщення, фонд, технічне оснащення, персонал тощо) та зовнішнього середовища. Інформаційні ресурси виступають важливим потенціалом та складником стратегії покращення багатьох сфер життя людини, а утримування на балансі громади сучасної конкурентоспроможної бібліотеки покращує духовний, інтелектуальний і матеріальний розвиток громадянського суспільства. Децентралізація створила нові виклики та призвела до ризиків в усталеній мережі публічних бібліотек. Реформа, вплинувши на внутрішню структуру бібліотек, організацію надання бібліотечно-інформаційних послуг в умовах ОТГ, одночасно надає всі можливості для створення книгозбірень під нагальні потреби громади, адже саме розвиток обслуговуючої інфраструктури впливає на загальнокультурний та освітній рівень населення. Перспективу подальшого дослідження ми вбачаємо в розвитку студій щодо наступних перетворень у мережі публічних бібліотек під впливом децентралізації, їхньої взаємодії, координації, кооперації та інтеграції в єдину регіональну й міжрегіональну систему.

Список використаних джерел

1. Аналіз діяльності публічних бібліотек України у 2020 році. URL: <https://profy.nlu.org.ua/file/statistics/2019-2020/analysis.pdf> (дата звернення: 03.01.2022).
2. Баранов С. Проблемні питання процесу бюджетної децентралізації в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 115–120.
3. Бевз Т. Специфіка реформи децентралізації в регіонах України: досягнення та прорахунки. *Народна творчість та етнологія*. 2019. № 3 (травень – червень). С. 65–75.
4. Бібліотечна Україна в цифрах : стат. зб. / М-во культури України, Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. Київ : НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2021. URL: <http://profy.nlu.org.ua/articles.php?lng=uk&pg=922> (дата звернення: 07.02.2022).
5. Децентралізація в Україні. *Вікіпедія*. URL: <https://cutt.ly/MZC3BR2> (дата звернення: 04.04.2022).
6. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу. Аналітична доповідь / Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В., Павленко І. А., Даниляк О. О., Макаров Г. В., Руденко А. Ф., Бахур Н. В., Мар'яновська В. В., Двігун А. О., Трипольська М. І. ; Національний інститут стратегічних досліджень. Київ, 2019. 115 с.
7. Західна О. Р., Жовнірів А. Т., Стасишин Н. З. Сучасний етап становлення об'єднаних територіальних громад. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 10. С. 36–40.
8. Зніщенко М., Острікова Н. Об'єднані територіальні громади та їх вплив на формування інноваційних бібліотечних процесів в Україні (за матер. X наук.-практ. конф. «Бібліотека і книга в контексті часу»). *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2017. № 3 (9). С. 43.
9. Котлер Ф., Армстронг Г. Основи маркетингу. Київ : Діалектика, 2020. 880 с.
10. Крат М., Софій О. Реформування системи публічних бібліотек України в контексті централізації. Львів, 2016. 52 с. URL: <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/11/Bibliotek-A5-4mm-prew.pdf> (дата звернення: 01.05.2022).
11. Про внесення змін до Закону України «Про культуру» щодо загальних засад надання населенню культурних послуг : Закон України від 29.04.2021 № 1432-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1432-20#Text> (дата звернення: 03.01.2022).

12. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> (дата звернення: 3.01.2022).
13. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.01.2022).
14. Рекомендації щодо організації надання бібліотечних послуг в умовах об'єднаних територіальних громад. *Бібліотечному фахівцю* / Національна б-ка України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://profy.nplu.org/download.php?lng=uk&pg=1332> (дата звернення: 01.05.2022).
15. Реформа децентралізації. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi> (дата звернення: 03.02.2022).
16. Розколупа Н. Районні бібліотеки і реформа децентралізації. *Бібліотечна планета*. 2017. № 4. С. 6–7.
17. Розколупа Н., Любаренко Л. Вплив реформи децентралізації на публічні бібліотеки України. *Бібліотечна планета*. 2020. № 1. С. 7–9.
18. Рябоконт В. Децентралізація – шлях до розвитку сільських територій в Україні. *Економіка АПК*. 2020. № 1. С. 6–17.
19. Синиця Н. Вплив зовнішніх факторів на організацію та розвиток бібліотек в умовах ОТГ. *Бібліотечна планета*. 2017. № 4. С. 8–10.
20. Синиця Н. Організація діяльності публічних бібліотек в об'єднаних територіальних громадах: з досвіду Хмельницького обласного відділення УБА. URL: <https://ula.org.ua/news/3540-orhanizatsiia-diialnosti-publichnykh-bibliotek-v-ob-iednanykh-terytorialnykh-hromadakh-z-dosvidu-khmelnynskoho-oblasnoho-viddilennia-uba>. (дата звернення: 04.02.2022).
21. Сірик З. Реформування адміністративно-територіального устрою України в контексті європейського досвіду. *Регіональна економіка*. 2019. № 4. С. 152–165.
22. Френкель І. Мінімальний культурний кошик – гарантія забезпечення культурними послугами. *LB.ua. Дорослий погляд на світ*. URL: https://lb.ua/blog/iryna_frenkel/372241_minimalniy_kulturniy_koshik.html (дата звернення: 02.04.2022).
23. Черняк І. Бібліотеки освітніх закладів в умовах регіональної політики. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2021. Вип. 62. С. 479–494. DOI: <https://doi.org/10.15407/nr.62.479>.
24. Шибанін В., Уманська В., Решетілов Г. Розвиток територій у системі державної регіональної політики. *Регіональна економіка*. 2021. № 3. С. 28–35.

References

1. Analysis of the activity of public libraries of Ukraine in 2020. Retrieved from: <https://profy.nplu.org.ua/file/statistics/2019-2020/analysis.pdf> [in Ukrainian].
2. Baranov, S. (2020).—Problematic issues of the budget decentralization process in Ukraine. *Pidpriemnytstvo, Hospodarstvo i Parvo*, 3, 115–120 [in Ukrainian].
3. Bevez, T. (2019). The specifics of the decentralization reform in the regions of Ukraine: achievements and miscalculations. *Narodna Tvorchist ta Etnolohiia*, 3 (May – June), 65–75 [in Ukrainian].
4. Yaroslav Mudryi National Library of Ukraine. (2021). Library Ukraine in numbers: statistical collection. Kyiv, Ukraine: Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. Retrieved from: <http://profy.nplu.org.ua/articles.php?lng=uk&pg=922> [in Ukrainian].
5. Decentralization in Ukraine. *Wikipedia*. Retrieved from: <https://cutt.ly/MZC3BR2> [in Ukrainian].
6. Zhalilo, Ya. A., Shevchenko, O. V., Romanova, V. V., Pavlenko, I. A., Daniliak, O. O., Makarov, G. V., Rudenko, A. F., Bahur, N. V., Marianovska, V. V., Dvigun, A. A., Trypolska, M. I. (2019). Decentralization of power: the medium-term agenda. Analytical Report. Kyiv [in Ukrainian].
7. Zakhidna, O. R., & Zhovniriv, A. T., Stasyshyn, N. Z. (2019). The current stage of formation of united territorial communities. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, 10, 36–40 [In Ukrainian].
8. Znishchenko, M., Ostrikovala, N. (2017). United territorial communities and their influence on the formation of innovative library processes in Ukraine: (based on the materials of the X Scientific and Practical Conference "Library and book in the context of time". *Bibliotechnyi Forum: Istoriia, Teoriia i Praktyka*, 3 (9), 43 [in Ukrainian].
9. Kotler, F., Armstrong, H. (2020). Fundamentals of Marketing. Kyiv, Ukraine: Dialektyka [in Ukrainian].

10. Krat, M., Sofii, O. (2020). Reforming the system of public libraries of Ukraine in the context of centralization. Lviv, Ukraine. Retrieved from: <http://dialog.lviv.ua/wp-content/uploads/2016/11/Bibliotek-A5-4mm-prew.pdf> [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2021). On Amendments to the Law of Ukraine "On Culture" Concerning General Principles of Providing Cultural Services to the Population: Law of Ukraine of April 29, 2021 № 1432-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1432-20#Text> [in Ukrainian].
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015). On voluntary association of territorial communities: Law of Ukraine of February 5, 2015 № 157-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> [in Ukrainian].
13. Verkhovna Rada of Ukraine (2020). On approval of the State Strategy for Regional Development for 2021-2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 5, 2020 № 695. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
14. Recommendations for the organization of library services in the conditions of united territorial communities. *Bibliotechnomu fakhivtsiu*. Natsionalna biblioteka Ukrainy im. Yaroslava Mudroho. Retrieved from: <http://profy.nplu.org/download.php?lng=uk&pg=1332> [in Ukrainian].
15. Decentralization reform. *Uryadovyi portal*. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi> [in Ukrainian].
16. Rozkolupa, N. (2017). District libraries and decentralization reform. *Bibliotechna Planeta*, 4, 6–7 [in Ukrainian].
17. Rozkolupa, N., Liubarenko, L. (2020). Influence of decentralization reform on public libraries of Ukraine. *Bibliotechna Planeta*, 1, 7–9 [in Ukrainian].
18. Ryabokon, V. (2020). Decentralization is a way to the development of rural areas in Ukraine. *Ekonomika APK*, 1, 6–17 [in Ukrainian].
19. Synytsia, N. (2017). Influence of external factors on the organization and development of libraries in the conditions of OTG. *Bibliotechna Planeta*, 4, 8–10 [in Ukrainian].
20. Synytsia, N. Organization of public libraries in united territorial communities: from the experience of the Khmelnytsky regional branch of the UBA. Retrieved from: <https://ula.org.ua/news/3540-orhanizatsiia-diiialnosti-publichnykh-bibliotek-v-ob-iednanykh-terytorialnykh-hromadakh-z-dosvidu-khmelnytskoho-oblasnoho-viddilennia-uba> [in Ukrainian].
21. Siryk, Z. (2019). Reforming the administrative-territorial structure of Ukraine in the context of European experience. *Rehionalna ekonomika*, 4, 152–165 [in Ukrainian].
22. Frenkel, I. The minimum cultural basket is a guarantee of providing cultural services. *LB.ua. Doroslyi pohliad na svit*. Retrieved from: https://lb.ua/blog/iryna_frenkel/372241_minimalniy_kulturniy_koshik-.html [in Ukrainian].
23. Cherniak, I. (2021). Libraries of educational institutions in the conditions of regional policy. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 62, 479–494. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.62.479> [in Ukrainian].
24. Shebanin, V., Umanska, V., Reshetilov, H. (2021). Development of territories in the system of state regional policy. *Rehionalna ekonomika*, 3, 28–35 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 03.05.2022
Отримано після доопрацювання 01.06.2022
Прийнято до друку 07.06.2022